

E. U. de Profesorado de E.X.B. 'María Sedes Sapientiae'

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
V51G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
V51G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
V51G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
V51G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
V51G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
V51G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
V51G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
V51G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
V51G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua española**

Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	V51G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	mcarmenrodriguezlorenzo@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B3 B4 B5 B11	C21 C48 C60	D1 D2 D7 D9 D11 D13 D14 D15 D16
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2	B1 B6	C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D17 D19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A4	B6	C42 C48	D12 D14 D19
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A1 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C21 C27 C42 C43 C49	D1 D2 D7 D13 D16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A1		C44 C49 C60	D1 D11
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A1 A4		C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D9
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1		C43 C44 C49	D7 D13
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D13 D15
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D9 D13 D15

Contidos

Tema	
1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia

2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	3	36	39
Lección maxistral	0	0	0
Resolución de problemas	16	0	16
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Práctica de laboratorio	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'personais' relacionados cos contidos da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'personais' relacionados cos contidos da materia.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C21 C43 C44	D1 D2 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D17

Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análise e comentario.	35	A1	B1	C21	D1
			A2	B2	C27	D2
			A3	B3	C42	D7
			A4	B4	C43	D12
			A5	B5	C44	D13
				B6	C48	D14
				B11	C49	D16
					C60	D17
						D19
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	50	A1	B1	C27	D1
			A2	B3	C42	D2
			A3	B4	C43	D7
			A4	B6	C44	D12
			A5		C49	D13
						D15
						D17

Outros comentarios sobre a Avaliación

A ficha persoal, cos datos persoais, e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha avaliación continua, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame (50%), da asistencia, participación activa, resolución de problemas e dos traballos (50%). Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase.

ALUMNADO NON ASISTENTE: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (12 horas, 6 sesións) terá que presentarse a un exame específico de toda a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comunicación: Lingua galega/V51G110V01201

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Outros comentarios

Os estudantes de Educación Infantil deberán coñecer y saber aplicar os conceptos básicos da gramática do español e ter asumidas, de forma clara e patente, as normas tanto de expresión oral (correcta dicción ou ortoloxía) como de expresión escrita (ortografía), así como tamén os aspectos esenciais do nivel fónico da devandita lingua.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	V51G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	RÚa Fernández, Montserrat			
Profesorado	RÚa Fernández, Montserrat			
Correo-e	montserua@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos *procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), é por iso polo que é unha materia fundamental na preparación do futuro docente de educación infantil. Esta materia pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas neste mesmo curso (Organización do centro escolar) *constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova materia continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo. Esta materia ten como meta fundamental axudar ao alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha Aula de Educación Infantil no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.

B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese

D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da Educación Infantil.	A3	B12	C1 C13 C26 C27 C28 C29	D1 D3 D5 D6 D8 D9 D10 D13 D14 D15

2. Coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar *críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C3	D2
	A3	B3	C4	D3
	A4	B4	C5	D4
	A5	B5	C6	D5
		B6	C8	D6
		B7	C9	D7
		B8	C10	D8
		B9	C11	D9
		B10	C12	D10
		B11	C13	D11
		B12	C19	D12
			C20	D13
			C21	D14
			C22	D15
			C23	D16
			C24	D17
			C25	D18
			C26	D19
			C27	D20
			C28	D21
			C29	D22
			C30	
			C31	
			C32	
			C33	
			C55	
			C59	
			C60	
			C61	
			C62	
			C63	
			C64	
			C65	
			C66	
			C67	
3. Coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema ou produto multimedia.	A1	B7	C24	D1
	A3		C25	D2
	A4		C26	D3
			C27	D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D10
				D13
				D15
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar un currículo de Educación Infantil por proxectos no que se demostre un dominio dos elementos do currículo e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos de globalización e a súa aplicación ás etapas da Educación Infantil.	A1	B1	C1	D2
	A2	B3	C31	D6
	A3	B9	C32	D8
		B10	C33	D9
		B11	C55	D12
		B12	C59	D13
			C60	
5. Coñecer a evolución do rol do profesor de Educación Infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, A3 o seu nivel de competencia e de formación.	A3	B9	C11	D2
		B12	C12	D3
			C13	D5
			C21	D8
				D13
				D14
				D15

Contidos

Tema

1. A Educación Infantil desde os seus inicios á actualidade.

2. Teorías e modelos curriculares.

3. Niveis de concreción curricular.	3.1. Aproximación conceptual ao currículo. 3.1.1. Funcións do currículo. 3.1.2. Carácter do currículo. 3.2. Niveis de concreción curricular.
4. Currículo de Educación Infantil.	Características e componentes do curriculum de Educación Infantil
5. Componentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Infantil.	5.1 Os obxectivos e as competencias 5.2 Selección e secuenciación de contidos 5.3 Métodos, principios e estratexias didácticas 5.4 Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe 5.5 Construción e análise de recursos e materiais didácticos 5.6 A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe
6. A programación na aula de infantil.	Programación didáctica e programación de aula
7. O profesor de educación infantil.	Funcións Formación continuada e ao longo da vida

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Traballos de aula	15	0	15
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Obradoiro	15	20.5	35.5
Prácticas externas	0	15	15
Traballo tutelado	0	15	15
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolvan os estudantes.
Prácticas externas	Presentacións/exposicións do traballo titorizado realizado en grupo sobre as diferentes temáticas traballadas na aula.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Fatic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Titoría en grupo	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Fatic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.

Traballos de aula	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Fatic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Prácticas externas	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Fatic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.	20	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C5	D4
			A5	B5	C6	D5
				B6	C8	D6
				B7	C9	D7
				B8	C10	D8
				B9	C11	D9
				B10	C12	D10
				B11	C13	D11
				B12	C19	D12
					C20	D13
					C21	D14
					C22	D15
					C23	D16
					C24	D17
					C25	D18
					C26	D19
					C27	D20
					C28	D21
					C29	D22
					C30	
					C31	
					C32	
					C33	
					C55	
					C59	
					C60	
					C61	
					C62	
					C63	
					C64	
					C65	
					C66	
					C67	
Prácticas externas	Tomarase en consideración neste apartado as prácticas que se organicen en aulas de Educación Infantil. Tamén as achegas voluntarias dos estudantes sempre que estas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a Congresos, participación en actividades con nenos pequenos, etc., que deberán estar debidamente xustificadas. Resultado de aprendizaxe: coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema.	10	A1	B7	C24	D1
			A3		C25	D2
			A4		C26	D3
					C27	D4
						D5
						D6
						D7
						D8
						D10
						D13
						D15

Traballo tutelado	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes, individuais ou en grupo, que se realicen ao longo do curso baixo a supervisión do profesor/a. Tamén a defensa pública dos traballos se así fose solicitado. Resultado de aprendizaxe: seleccionar, desenvolver e avaliar un currículo de Educación Infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do currículo e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos de globalización e da súa aplicación á etapa da Educación Infantil	30	A1 B1 C1 D2 A2 B3 C31 D6 A3 B9 C32 D8 B10 C33 D9 B11 C55 D12 B12 C59 D13 C60
Exame de preguntas obxectivas	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba de tipo test e/ou resposta breve que se realizará ao final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes momentos históricos da Educación Infantil.	20	A3 B12 C1 D1 C13 D3 C26 D5 C27 D6 C28 D8 C29 D9 D10 D13 D14 D15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados en próbaa tipo tema ou de resposta longa que se realizará ao final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: coñecer o rol do profesor de Educación Infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación.	20	A3 B9 C11 D2 B12 C12 D3 C13 D5 C21 D8 D13 D14 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na primeira convocatoria, é necesario entregar en prazo e expoñer debidamente os traballos estipulados e superar as probas obxectivas sobre o contido da materia cunha nota media de 5 sobre 10 en cada un dos casos. O que non asista regularmente ao 80% das clases presenciais considérase un estudante non asistente; dito alumno deberá entregar en prazo os traballos prescritos e superar un examen específico sobre o contido da materia.; para aprobar a materia requírese unha cualificación mínima de 5 sobre 10 en cada un dos apartados sometidos a avaliación. A cualificación dos traballos, se é positiva, terase en conta na convocatoria de xullo, e non nas posteriores. As datas dos exames ordinarios e extraordinarios están dispoñibles na páxina web do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Tilve, MD, y Malvar Méndez, M. L., **Proyecto educativo de centro, programación de aula, unidad didáctica, adaptación curricular individualizada. Tareas indispensables en la labor docente. Ejemplificaciones.**, Torculo, 2006

Bibliografía Complementaria

Herrán, A. Y Paredes, J., **Didáctica General.**, Mc Graw Hill., 2008

Ibáñez, C., **El Proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula**, La Muralla, 2007

Escamilla, A., **Las competencias en la programación de aula: infantil y primaria (3 - 12 años)**, Graó, 2009

Gervilla, A., **Didáctica básica de la Educación Infantil**, Narcea, 2006

Gómez, I. y García, F J., **Aprender a enseñar**, Pirámide, 2014

Medina, A. y Domínguez, M., **Didáctica. Formación básica para profesionales de la educación**, Universitas, 2009

Moral, C., **Teoría y práctica de la enseñanza.**, Pirámide, 2010

Navarro, R., **Didáctica y Currículum.**, Dykinson, 2007

Sánchez, C., **Didáctica General.**, CCS, 2008

Feito, J, Pérez, A y Casanova, P, **Programación Didáctica**, Paraninfo, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende habituar aos estudantes ao manexo correcto do vocabulario e dos conceptos propios do ámbito curricular. Non se trata, por tanto, de memorizar definicións, nomes ou datas senón de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán de material de traballo nesta e outras materias do bloque. Vivir a educación é moito máis que saber empregar unhas ferramentas técnicas. Os nenos e nenas pequenos precisan de mestres e mestras que saiban traballar de forma comprometida e alegre e xeralles ilusión por aprender; que saiban ir abríndolles camiños novos de desenvolvemento. É por iso que concederemos moita importancia, a través da escritura, á forma en que cada estudante vive e sente no mundo da infancia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	V51G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Marti Mallen, José María			
Profesorado	Marti Mallen, José María			
Correo-e	josemaria.martimallen@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A integración de esta asignatura en o ensino formal de o Grado de Magisterio responde a a incorporación xeneralizada a o sistema educativo de as Tecnoloxías de a Información e a Comunicación (TIC); a aprendizaxe personalizada e a súa universalización como grandes retos de a transformación educativa, a adquisición de actitudes e o aprender facendo, demandan o uso intensivo de as tecnoloxías , permitindo personalizar a educación e adaptala a as necesidades e ritmo de o alumnado; as TIC son unha peza fundamental para producir o cambio tecnolóxico que levará a conseguir o cambio metodolóxico para lograr u obxectivo de mellora de a calidade educativa. Con esta asignatura terase a oportunidade de coñecer, analizar e valorar o novo papel de o profesor, de o alumno e de os elementos que configuran o acto didáctico. O estudiantado coñecerá novos recursos didácticos con base tecnolóxica, así como aprenderá a deseñar e elaborar materiais didácticos usando as novas tecnoloxías. O carácter instrumental se esta asignatura se focaliza en a adquisición de as competencias necesarias para a súa implementación en o traballo diario servindo de apoio a outras materias de o plan de estudos. Para rematar e como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar a os teus alumnos/as a desenvolverse con as Novas Tecnoloxías, con unha visión crítica e reflexiva, que che permita descubrir en a tecnoloxías unha ferramenta non só para utilízalas de forma lúdica , senón tamén para a súa formación como cidadáns/as libres e responsables.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.

B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Analizar o contexto actual de a Sociedade de a Información e reflexionar sobre o novo contorno social e educativo que xeran as TICs, dando lugar a a necesidade de xerar novas competencias persoais e profesionais.	A1	B1	C10	D1
	A3	B2		D2
		B3		D3
		B4		D5
		B5		
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas	A1	B1	C13	D1
	A2	B6	C14	D6
	A3			

Adquirir competencias digitales que faculten a o alumnado en o manexo de aplicacións de novos medios tecnolóxicos e digitais en a súa formación continua para o exercicio profesional	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C25	D5
	A3	B4	C41	D6
	A4	B5	C50	D7
	A5	B6	C61	D13
		B8		D15
		B10		D16
Estar capacitado para buscar, seleccionar, evaluar e deseñar materiais didácticos en soportes tecnolóxicos adaptados a as características de o alumnado e de os contidos de aprendizaxe así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos		B11		D21
		B12		
	A2	B1	C13	
	A3	B2	C25	
	A4	B3	C28	
		B4	C29	
		B5	C41	
Identificar puntos fortes e débiles de os recursos digitais, evaluando e determinando as súas posibilidades de integración en os procesos de ensino-aprendizaxe		B6	C50	
		B7	C57	
		B10		
		B11		
		B12		
	A1	B1	C25	D1
		B2	C29	D14
Integrar novos medios de comunicación en os procesos de ensino-aprendizaxe		B10	C50	
		B12	C57	
			C61	
	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C13	D7
	A3	B3	C14	D14
	A4	B4	C33	D15
Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora axustándose a as necesidades de contornas específicas.	A5	B5	C61	D17
		B6		
		B7		
		B8		
		B9		
		B10		
		B11		
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..		B12		
	A4	B11	C28	D1
	A5		C41	D2
			C50	D3
			C57	D4
			C61	D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D21
	A2	B1	C29	D1
	A5	B4		D2
		B5		D3
				D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D21

Traballar autónomamente, con un posicionamiento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular	A5				D1
					D2
					D3
					D4
					D5
					D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21
Familiarizarse cos marcos legislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías na educación infantil.	A5	B1	C25		D1
		B2	C29		D2
		B3	C33		D3
		B7			D4
		B9			D5
		B12			D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21

Contidos

Tema	
Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e comunicación na educación	1.0. O TIC na sociedade da información 1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual dixital. 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da *informació 1.4. A integración do TIC en contextos educativos: - Factores que inflúen na súa integración - Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC - Proxectos europeos, nacionais e galegos de implantación do TIC nas escolas
Emprego das principais ferramentas de internet	2.0 Software Libre 2.1. Ferramentas da comunicación en educación 2.2. Aplicacións educativas da web 2.0 2.3. Metodoloxía de traballo con Internet: Webquest, Cazas do Tesouro, Hot Potatoes e JClic. 2.4. Recursos multimedia para a educación: -Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos. -Funcións e orientación para o uso didáctico dos multimedia educativos. -Selección e avaliación dos multimedia educativos. -Deseño e elaboración dos materiais didácticos *mul 2.5. Novas posibilidades educativas e desafíos na rede: -Seguridade da Infancia en Internet. -Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe e traballo colaborativo co TIC. -Realidade aumentada

Aplicación didáctica, organizativo-administrativa e de lecer das novas tecnoloxías na educación

3.0 A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:

- Lectura de imaxes. A imaxe Dixital.
- A Televisión e a publicidade na aula.
- Outros medios de comunicación de masas na aula.

3.1 Utilización educativa do vídeo e do cinema:

- Función do vídeo no ensino.
- Metodoloxía e uso didáctico do vídeo.
- O cineforum como estratexia de intervención na aula.

3.2 Inclusión educativa con apoio do TIC:

- As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións.
- Criterios para a súa inclusión no curriculum.

-Vantaxes de integración do TIC para a inclusión do alumnado

3.3 Novos recursos TIC para o proceso de ensino-aprendizaxe:

- Do libro de texto ao libro dixital.

-A Lousa Dixital Interactiva na aula.

3.4 A avaliación e a tutoría a través do TIC

- O portafolio e a firma para a avaliación e seguimento de actividades.

-Acción tutorial mediada por TIC

PRÁCTICAS

As prácticas concretaranse nas dúas primeiras semanas de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos e da dispoñibilidade de recursos; serán proxectos de traballo individuais ou en pequenos grupos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	19	38
Presentación	2.5	17	19.5
Prácticas en aulas informáticas	26	40	66
Titoría en grupo	2	10	12
Traballos de aula	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	1.5	7	8.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado, incluíndo directrices para desenvolver traballos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo; pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e de competencias relacionadas coa materia. Desenvólvense a través do TIC de forma autónoma.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Traballos de aula	Traballos en grupo ou de forma individual; o estudiantado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.
Traballos de aula	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	10	A1	B1	C10	D1
		A2	B2	C13	D2
		A3	B3	C14	D3
		A4	B4	C25	D4
		A5	B5	C28	D5
			B6	C29	D6
			B7	C33	D7
			B8	C41	D8
			B9	C50	D9
			B10	C57	D12
			B11	C61	D13
			B12		D14
					D15
					D16
					D17
					D21
Traballos de aula	45	A1	B1	C10	D1
		A2	B2	C13	D2
		A3	B3	C14	D3
		A4	B4	C25	D4
		A5	B5	C28	D5
			B6	C29	D6
			B7	C33	D7
			B8	C41	D8
			B9	C50	D9
			B10	C57	D12
			B11	C61	D13
			B12		D14
					D15
					D16
					D17
					D21
Exame de preguntas obxectivas	45	A1	B1	C10	D1
		A2	B2	C13	D2
		A3	B3	C14	D3
		A4	B4	C25	D4
		A5	B5	C28	D5
			B6	C29	D6
			B7	C33	D7
			B8	C41	D8
			B9	C50	D9
			B10	C57	D12
			B11	C61	D13
			B12		D14
					D15
					D16
					D17
					D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Buscando a excelencia, unha das competencias que se propón nesta materia, recoméndase ao alumnado que traballe desde o primeiro día, dado que a avaliación é continua. Teranse en conta o traballo de clase así como os exercicios prácticos recolleitos polo profesor. Estes recolleranse só nas datas designadas para iso; entregalos máis tarde implica unha diminución na puntuación dos mesmos ou ;o suspenso automático. Para ser cualificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia polo menos ao 80% das sesións de prácticas e teóricas respectivamente; o non cumprir este requisito implica a realización dun exame específico suxerindo ao alumnado non asistente comunicalo ao profesor nas dúas primeiras semanas para buscar alternativas metodolóxicas de avaliación; o profesor estará dispoñible para Tutorías os días reflectidos en despacho .Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 en teoría así como nas prácticas;non cumprir este requisito implica ter que recuperar toda a materia no exame de xullo. A data de exames poden consultarse no calendario oficial de exames dispoñible na páxina web e na secretaría do centro. Espérase que o alumno presente un comportamento ético axeitado. No caso de detectar o comportamento non ético (copia, plaxio, uso non autorizado de dispositivos electrónicos e outros) considérase que non cumpre os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso, a nota global no curso académico actual será suspenso

Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a estruturación e sistematización dos mesmos, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a xustificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos deseñados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías.**, 1, Pirámide, 2016

Bibliografía Complementaria

Raposo Rivas M. Martínez Figuera M.E. (coord), **As TIC e a suas aplicacións na aula: misión posible**, 1, Toxosoutos, 2012

Cebrian de la Serna, : Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la Sociedad del Conocimiento**, 1, Pirámide, 2011

Martínez Filgueira M.E. (coord.), **TIC para la inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoyo**, 1, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vig, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/V51G110V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología del desarrollo de 0-6 años**

Materia	Psicología: Psicología del desarrollo de 0-6 años			
Código	V51G110V01104			
Titulación	Grado en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Departamento de la E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descripción xeral	Con la Psicología del Desarrollo se pretende que el alumno pueda conocer el proceso de maduración que se produce en el ser humano desde el nacimiento hasta los seis años, si bien esta disciplina abarca todos los cambios que se producen en la persona a lo largo de todo el ciclo vital. A través de la Psicología del Desarrollo, podremos conocer los procesos psicológicos y comportamentales que afectan a las personas.			

Competencias

Código	
A1	Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.
A2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
A3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
A4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.
A5	Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía.
B1	Conocer los objetivos, contenidos curriculares y criterios de evaluación de la Educación Infantil.
B4	Fomentar la convivencia en el aula y fuera de ella y abordar la resolución pacífica de conflictos. Saber observar sistemáticamente contextos de aprendizaje y convivencia y saber reflexionar sobre ellos.
B7	Conocer las implicaciones educativas de las tecnologías de la información y la comunicación y, en particular, de la televisión en la primera infancia.
B8	Conocer fundamentos de dietética e higiene infantiles. Conocer fundamentos de atención temprana y las bases y desarrollos que permiten comprender los procesos psicológicos, de aprendizaje y de construcción de la personalidad en la primera infancia.
B12	Comprender la función, las posibilidades y los límites de la educación en la sociedad actual y las competencias fundamentales que afectan a los colegios de educación infantil y a sus profesionales. Conocer modelos de mejora de la calidad con aplicación a los centros educativos.
C11	Conocer y saber ejercer las funciones de tutor y orientador en relación con la educación familiar.
C12	Promover y colaborar en acciones dentro y fuera de la escuela, organizadas por familias, ayuntamientos y otras instituciones con incidencia en la formación ciudadana.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible.
C48	Afrontar situaciones de aprendizaje de lenguas en contextos multilingües.
C49	Reconocer y valorar el uso adecuado del lenguaje verbal y no verbal.
C50	Conocer y utilizar adecuadamente recursos para la animación a la lectura y a la escritura.
D1	Capacidad de análisis y síntesis
D2	Capacidad de organización y planificación
D3	Comunicación oral y escrita
D4	Conocimiento de lengua extranjera
D6	Capacidad de gestión de la información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisiones

D9	Trabajo en equipo
D13	Razonamiento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a nuevas situaciones
D17	Creatividad
D18	Liderazgo
D21	Motivación por la calidad

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Promover el trabajo autónomo y colaborativo con la finalidad de mejorar los procesos de desarrollo que se producen en la etapa de educación infantil.	A1	B1	C11	D1
	A2	B4	C12	D2
	A3	B7	C13	D3
	A4	B8	C48	D4
	A5	B12	C49	D6
			C50	D7
				D8
				D9
				D13
				D14
				D16
				D17
				D18
				D21

Contenidos

Tema	
1. PARADIGMAS Y TEORÍAS FUNDAMENTALES QUE EXPLICAN EL DESARROLLO HUMANO.	1.1. Psicología del desarrollo aplicada a la educación. 1.2. Modelos y teorías explicativas del desarrollo.
2. DESARROLLO FÍSICO Y PSICOMOTRIZ DE LOS 0 A LOS 6 AÑOS.	2.1. Desarrollo prenatal. 2.2. El nacimiento y los primeros meses. 2.3. El desarrollo físico y psicomotor hasta los seis años.
3. DESARROLLO COMUNICATIVO.	3.1. Inicios de la comunicación y el lenguaje. 3.2. Comunicación preverbal. 3.3. Intención comunicativa.
4. DESARROLLO COGNITIVO.	4.1. Enfoque piagetiano: etapa sensoriomotriz y etapa preoperacional.
5. DESARROLLO AFECTIVO, EMOCIONAL Y DE LA PERSONALIDAD.	5.1. El apego. 5.2. Desarrollo emocional. 5.3. Cuidados básicos del cuerpo. 5.4. Conocimiento de sí mismo y de los otros. 5.5. Identidad de género y roles. 5.6. Abusos sexuales y cómo evitarlos.
6. DESARROLLO SOCIAL EN LA EDAD INFANTIL.	6.1. Desarrollo de las normas y valores. 6.2. Relación con iguales. 6.3. Interacciones sociales. 6.4. Conducta prosocial.
7. CONTEXTOS Y FACTORES DE DESARROLLO EN LA EDAD INFANTIL.	7.1. Aspectos evolutivos facilitadores de la socialización. 7.2. Contextos sociales en la infancia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección magistral	18	40	58
Presentación	7	15	22
Trabajos de aula	11	22	33
Debate	4	10	14
Examen de preguntas objetivas	1	0	1
Pruebas de respuesta corta	4	1	5
Trabajo	6	6	12
Otras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades orientadas a que el alumno/a pueda tomar contacto con la materia, así como reunir información sobre los estudiantes: motivación, intereses...

Lección magistral	El profesor/a presentará los contenidos de la materia de forma oral, en ocasiones apoyado por medios audiovisuales. Se intentará que el alumno/a participe de manera activa en las explicaciones, a través de preguntas y/o comentarios.
Presentación	Presentación por escrito de un trabajo realizado sobre un tema previamente seleccionado, así como su exposición en el aula. Dicha presentación es obligatoria, y se realizará en grupo. Se penalizarán las faltas de ortografía.
Trabajos de aula	Resolución de actividades y/o lectura de artículos de forma autónoma.
Debate	Actividades en las que el alumnado pueda defender posturas contrarias sobre un tema determinado. Requerirá una preparación previa por parte del alumnado y una supervisión del docente.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Lección magistral	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as mediante tutorías (a nivel grupal y/o individual). Previamente las tutorías deben ser acordadas con la profesora-tutora.
Presentación	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as, para preparar la exposición en el aula, así como para resolver dudas de los temas propuestos en el aula.
Actividades introductorias	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as, en especial durante los primeros días en la Escuela de Magisterio de Vigo. Se realizará una breve introducción de los contenidos generales de la materia de Psicología del Desarrollo.
Debate	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos para preparar la exposición de los debates. Previamente se deberá realizar una búsqueda de las fuentes de información existentes sobre el tema a debatir en el aula.
Trabajos de aula	La atención personalizada se realizará a través de la supervisión a los alumnos/as, en los temas que se trabajarán en el grupo-aula.
Probas	Descripción
Pruebas de respuesta corta	La atención personalizada se realizará a través de la valoración de pruebas realizadas en el aula.
Trabajo	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as acerca del tema que debe trabajar en grupo. Las tutorías serán obligatorias, y consistirán en guiar a los alumnos para que puedan realizar de manera óptima su trabajo teórico, que deberá ir acompañado siempre de una presentación en el aula. Para ello, se concretará día y hora.
Otras	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as mediante tutorías semanales (bien y nivel grupal y/o individual), y de forma presencial en el aula.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Examen de preguntas objetivas	Para superar la materia, el alumno/a deberá aprobar el examen tipo test con una calificación de 5, en una escala 0-10. Sólo en ese caso se sumarán las calificaciones obtenidas en el resto de las actividades.	50	D1 D2 D8 D9 D16 D17
Pruebas de respuesta corta	El alumno/a deberá entregar a la profesora, cuando ésta lo solicite, reflexiones o valoraciones de algún artículo de revista, actividades realizadas en el aula o la evaluación de la lectura de libro o capítulos de libros, propuestos por la profesora. Es un requisito no imprescindible, aunque si el alumno/a no realiza la prueba en los días previstos, le podrá repercutir en su calificación final.	10	D1 D2 D6 D8 D9 D16 D17
Trabajo	Cada grupo deberá presentar un documento de la exposición realizada en el aula. El alumnado debe pertenecer a un grupo de trabajo. Todos sus componentes recibirán la misma calificación. La presentación puede ser valorada neutra, positiva o negativamente, para el cómputo final de valoración de la asignatura.	30	D1 D2 D6 D8 D9 D16 D17

Otras	Se valorará la participación (de manera continuada), así como el buen comportamiento en el aula. El no respetar las normas del aula, tales como el silencio o el respeto hacia los compañeros/as o hacia la profesora, repercutirá en la calificación del alumno/a, así como en la imposibilidad de asistir a las clases.	10	D9 D14
-------	--	----	-----------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Asistencia y participación continua:

Para los estudiantes que sigan la evaluación continua, los trabajos serán obligatorios, y se puntuará la asistencia a clase del alumno/a, que también será obligatoria, tanto en las clases teóricas como en los grupos pequeños (clases prácticas). Se exige la asistencia regular de al menos el 80% de las sesiones). Los trabajos se entregarán en las sesiones de grupo pequeño, según el calendario que se establezca. En caso de que algún estudiante no pueda seguir la evaluación continua y el trabajo en grupo tutorizado por el docente, realizará una prueba específica en la que se evaluarán las competencias básicas de la materia, que incluirá contenidos teóricos y prácticos. El alumno/a deberá entregar también todas las actividades realizadas en el aula, así como todos los trabajos propuestos por la profesora, al formar parte de la calificación, siempre que se apruebe el examen final. Para que el alumnado sea evaluado a través de una prueba específica, debe tener seis faltas de asistencia en todo el cuatrimestre, que se corresponden con un total de doce horas. Tutorías y exámenes: Consultar página web. La profesora tiene una dedicación de dos horas semanales a tareas de tutorización del alumnado que necesite clarificar dudas, preparar exámenes o prácticas, y/o cualquier otra actividad que requiera un trato presencial. El profesor/a está a disposición de los alumnos para recibir tutorías colectivas con el fin de reforzar contenidos o actividades complementarias relacionadas con la materia.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Cuetos Vega, F., González Álvarez, J. ., y De Vega Rodríguez, M., **Psicología del lenguaje**, Panamericana, 2015
Delval, J., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, SIGLO XXI, 2002
Fernández- Molina, M., **Bienestar psicológico infantil**, Pirámide, 2015
Gesell, A., **El niño de 0 a 5 años**, Paidós, 1995
Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006
Trianes, M. V., y Gallardo, J. A. (Coord)., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006
Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, Mc Graw Hill, 2009
VV.AA., **Educación Emocional en la infancia de 0 a 6 años. Reflexiones y propuestas didácticas**, Wolters Kluwer, 2011
Yáñez, G., **Neuropsicología de los trastornos del neurodesarrollo**, Manual Moderno, 2016

Bibliografía Complementaria

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006
García, J. A., y Lacasa, P., **Psicología Evolutiva**, Aljibe, 1994
Fuentes, M^a. J., y González, A., **Psicología del desarrollo. Teoría y prácticas**, Aljibe, 2006
González, A., Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995
Holgado, J., **Educación infantil contemporánea**, Pirámide, 2017
Stassen, K., **Psicología del desarrollo**, Panamericana, 2007
Toro, J., y Ezpetela, L., **Psicopatología del desarrollo**, Pirámide, 2014

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Educación: Organización del centro escolar/V51G110V01203
Antropología: Pensamiento y cultura/V51G110V01401

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Educación: Desarrollo motor/V51G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	V51G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ciga Tellechea, Elena			
Profesorado	Ciga Tellechea, Elena			
Correo-e	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata dunha introdución á dimensión sociolóxica da educación. Principalmente realizarase unha aproximación a este campo das Ciencias Sociais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.

C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaces de utilizar as achegas da socioloxía como un instrumento de análise e comprensión da realidade	A1	B12	C13	D1
	A2		C14	D6
	A3		C23	D13
	A4		C24	D14
	A5		C25	D15
			C26	D19
			C36	
			C37	
			C62	
			C67	
Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual.		B9	C4	D1
Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e os seus conflitos.		B12	C13	D13
			C27	
			C31	
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (transformacións sociais, economía e mercado de traballo, política[]).	A1	B9	C13	
			C27	
			C31	
Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: *multiculturalidad e *interculturalidad, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, impacto das linguaxes visuais, familias, relacións de xénero, relacións *intergeneracionales...		B7	C13	D12
		B9	C27	
		B12	C28	
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías.		B7	C13	
		B9		
		B12		

Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e de educación no contexto familiar, todo iso para poder *interactuar eficazmente coas familias.	B10	C1 C10 C14 C66	
Avaliar as accións dentro e fóra dos centros educativos destinadas á formación cidadá.	B4 B5 B11	C12 C30 C64	D14 D21
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de informacións. E saber expresarse correctamente por escrito e de maneira oral en público.	A2 A3 A4 A5	C43 C67	D1 D3 D6 D13 D15
Ser capaces de escoitar e comprender aos demais, de facerse entender un mesmo (de forma oral e escrita), e de asumir a responsabilidade propia e do grupo.		C29 C43	D2 D3 D5 D7 D8 D9 D11 D16 D17 D18 D20

Contidos

Tema	
A perspectiva sociolóxica, conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	- A perspectiva sociolóxica na vida cotiá. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - A socioloxía da educación: definición, obxecto de estudo e niveis de análises. - As achegas da socioloxía clásica: *Comte, *Durkheim, Marx e *Weber.
Cultura e educación.	- Culturas familiares e cultura escolar: a reprodución cultural e os factores sociais do rendemento escolar. - Culturas xuvenís e educación.
Contexto social, cambios *sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas.	Relación entre sistema social e sistema educativo, funcións sociais da educación, e retos educativos nos novos escenarios sociais: o abandono escolar.
Educación e cidadanía.	A diversidade cultural no contexto escolar, o xénero nos procesos de interacción...
O impacto das novas Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) na educación.	A revolución do TIC e a sociedade da información: os riscos e as novas oportunidades que ofrecen.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	A escola como *microsociedade, o currículo oculto, a socialización na aula, a *disrupción na aula, a violencia escolar...
Socioloxía da familia.	A análise sociolóxica da familia: a rápida transformación da institución familiar na sociedade actual, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional, a socialización no marco da familia, os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola...

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Estudo previo	0	34	34
Debate	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	6	20	26
Traballo tutelado	8	20	28
Titoría en grupo	2	8	10
Presentación	10	8	18
Outros	0	6	6
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte do profesor dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.

Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado polo profesor.
Debate	Charla aberta entre o grupo de alumnos e o profesor. Poderá centrarse nun tema ou *subtema dos contidos da materia, no comentario ou análise dalgún exemplo ou caso concreto, na posta en común dalgún exercicio ou tarefa desenvolvida previamente de maneira individual ou *grupál...
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de diversas tarefas ou informes sobre temáticas tratadas na materia.
Traballo tutelado	Realización dun traballo teórico-práctico en pequenos grupos de traballo.
Titoría en grupo	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.
Outros	*Tutorías individuais: Cada alumno terá a opción de manter co profesor as *tutorías individuais que necesite para a resolución de calquera dúbida relacionada coa materia. Dentro do horario semanal (pero fóra das horas de clase) reservárase unha hora para #o devandito #fin.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Outros	*Tutorías individuais que proporcionarán atención personalizada ao alumno para a resolución de dúbidas ou a aclaración de calquera cuestión relacionada coa materia. O horario dispoñible para ditas *tutorías concretárase nos primeiros días de clase.
--------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Asistencia a clase e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: explicación de contidos, debates, postas en común...	10	A1	B4	C13	D1
			A2	B5	C43	D3
			A3	B11		D11
			A4			D13
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación da parte escrita do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.	15				D15
			A1	B4	C10	D1
			A2	B5	C12	D2
			A3	B10	C13	D3
			A4	B11	C25	D5
			A5		C26	D6
					C28	D7
					C29	D8
					C30	D9
					C36	D11
					C43	D12
					C62	D13
					C64	D14
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21
Presentación	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados en pequenos grupos.	15	A1		C13	D1
			A2		C29	D2
			A3		C43	D3
			A4		C67	D6
			A5			D9
						D11
						D13
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21

Probas de resposta curta	Exame final. Poderase combinar as preguntas curtas con algunha pregunta un pouco máis longa de desenvolvemento. No entanto, isto concretarase ao longo do cuadrimestre.	60	A1 A3 A5	B7 B9 B12	C1 C4 C13 C14 C23 C24 C27 C31 C37 C43 C66 C67	D1 D2 D3 D6 D13 D15 D19
--------------------------	---	----	----------------	-----------------	--	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións, será necesario obter, como mínimo, unha nota de 5 no exame final. Os alumnos que por razóns xustificadas non poidan asistir a clase regularmente, ou aqueles que asistan a menos do 80% das sesións, acolleranse ao seguinte plan de avaliación: -Traballos tutelados (con exposición individual)= 40%-Exame final= 60% Importante: estes alumnos deberán porse en contacto coa profesora durante os primeiros días de curso. Para saber as datas e horas dos exames (tanto o da convocatoria de decembro-xaneiro como o da convocatoria de xullo), consultar o calendario oficial de exames da escola.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Giddens, A., **Sociología**, 7ª ed., Alianza, 2014

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Conceptos esenciales de sociología**, Alianza, 2015

Taberner Guasp, J., **Sociología y educación. El sistema educativo en sociedades modernas. Funciones, cambios y conflictos**, 4ª ed., Tecnos, 2009

Trinidad Requena, A. y Gómez, J., **Sociedad, familia y educación. Una introducción a la sociología de la educación**, Tecnos, 2012

Bibliografía Complementaria

Asensio, M., Corriente, A., López, J.L. y Thorpe, C., **El libro de la sociología**, Akal, 2016

Bauman, Z., **¿La riqueza de unos pocos nos beneficia a todos?**, 3ª imp., Paidós, 2017

Carbonell, J., **La escuela: entre la utopía y la realidad. Diez temas de sociología de la educación**, Octaedro, 1996

Elias, N., **Sociología fundamental**, Gedisa, 2008

Fernández Palomares, F., **Sociología de la educación**, Pearson, 2010

Giner, S., **Sociología**, 2ª ed., Península, 2010

Giner, S., Lamo de Espinosa, E. y Torres, C., **Diccionario de sociología**, 2ª ed., Alianza, 2006

Guerrero Serón, A., **Manual de sociología de la educación**, Síntesis, 2002

Quintana Cabanas, J. M., **Sociología de la educación**, Dykinson, 1993

Rodríguez Olaizola, J.M., **Hoy es ahora (gente sólida para tiempos líquidos)**, Sal Terrae, 2011

Rodríguez Olaizola, J.M., **Mosaico humano**, Sal Terrae, 2015

Sennett, R., **La corrosión del carácter: las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo**, 12ª ed., Anagrama, 2013

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua galega				
Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	V51G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Caíño Carballo, Ana			
Profesorado	Caíño Carballo, Ana			
Correo-e	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A especialidade de Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D18	Lideranza

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación				D3 D11 D13 D14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46 C48 C50	D1 D2 D3 D12 D14 D17 D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A2 A3 A4	B4	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3 D18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D7 D11 D12 D13 D15

Contidos

Tema	
FONÉTICA E ORTOGRAFÍA	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
MORFOSINTAXE	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

LÉXICO E FORMACIÓN DE PALABRAS.

Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.
 Grupos consonánticos.
 Sufijos e terminacións.
 Familias léxicas irregulares.
 Interferencias léxicas. Neoloxismos.
 Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica.
 Derivación: prefixación e sufixación.
 Parasíntese.
 Composición.
 Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	48	72
Debate	20	40	60
Traballo tutelado	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia e o sistema de traballo. Avaliación inicial mediante un modelo de comentario.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con especial atención á gramática do idioma.
Debate	Exercicios de expresión oral, individuais ou en grupos, relacionados cos contidos da materia. Valorarase, tamén, a participación activa nas actividades prácticas da aula.
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual, de textos escritos sobre unha temática concreta (estudo dialectolóxico e/ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) que se especificará na aula para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, redactar, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Traballo tutelado	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Debate	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Debate	Presentación dunha exposición oral grupal e posterior debate sobre un tema que se especificará na aula, para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, etc.	25	C46 D1 C48 D2 D3 D7 D12 D13 D15 D18

Traballo tutelado	Elaboración dun ensaio en que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, nos que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión; descriptor dun libro; análise dun texto desde o punto de vista das desviacións da lingua, nos que se terán en conta a estrutura, presentación, construción e corrección lingüística, emprego axeitado de signos de puntuación. Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 0,25 puntos.	25	C46 C48 C50	D1 D2 D3 D7 D11 D12 D13 D14 D15 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame que será realizado na data oficial publicada na Secretaría do Centro. Cualificación mínima para superar a proba e facer a media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos	50	C46 C48	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

A ficha persoal, cos datos persoais, e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha avaliación continua, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame (50%), da asistencia, participación activa, resolución de problemas e dos traballos (50%).

Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase.

ALUMNADO NON ASISTENTE: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) terá que presentarse a un **exame específico de toda a materia**.

Aqueles alumnos que non aproben a materia na convocatoria de maio manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na convocatoria do mes de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ÁLVAREZ, R., MONTEAGUDO, H. e REGUEIRA, X.L., **Gramática galega**, Galaxia, 1986
- ÁLVAREZ, R. e XOVE, X., **Gramática da lingua galega**, Galaxia, 2002
- FEIXÓ CID, X., **Gramática da lingua. Síntese práctica**, Xerais, 2004
- FREIXEIRO MATO, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II**, A Nosa Terra, 2002-2006
- VVAA, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Real Academia Galega/Instituto da Lingua Galega., 2005

Bibliografía Complementaria

- DOSIL, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015
- HERMIDA GULÍAS, C., **Gramática práctica**, Sotelo Blanco Edicións, 2004
- MÉNDEZ ÁLVAREZ, M^a. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004
- MUÑOZ SAA, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4.**, Xerais, 2004
- PENA, X. R. e ROSALES, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006
- REGUEIRA, X. L., **Os sons da lingua**, Xerais, 1998

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.
- O estudo continuado da materia.

- A lectura reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
 - A práctica da expresión oral para desenvolver a fluidez e corrección.

 - * O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico.
 - * Os alumnos, para a aprendizaxe significativa, deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor.
 - * É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Desenvolvemento motor**

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	V51G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	García Cajide, María Purificación			
Profesorado	García Cajide, María Purificación			
Correo-e	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Web	http://mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Descrición xeral	As condutas motrices desempeñan un papel fundamental en o desenvolvemento e a aprendizaxe durante a primeira infancia. A evolución de a motricidade infantil é o factor que permite o acceso a a información e a as experiencias , e xa que logo a aprendizaxe natural. A importancia de o estudo de as características e evolución de os cambios que se producen é innegable, xa que coñecendo como se aprende, podemos ensinar de un modo mais efectivo.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos	A1	B1	C1	D1
	A2	B10	C2	D2
	A5		C4	D15
			C15	D21
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima en o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor			C53	
	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3	C53	D5
	A4	B4		D6
		B5		D7
		B11		D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D20
				D21

Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes con o nivel de desenvolvemento motor de os nenos/as	A1	B3	C2	D2
	A2	B4	C4	D3
	A3	B10	C15	D7
	A4	B11	C16	D8
			C18	D12
				D14
				D17
				D20
Coñecer,interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación de a aprendizaxe e desenvolvemento motor	A1	B1	C2	D1
	A2	B8	C4	D2
	A3	B12	C23	D3
	A4		C24	D5
			C25	D6
			C26	D7
			C36	D8
			C44	D13
				D15
				D21
Concienciar de a diversidade en o aula e de a necesidade de atención personalizada en función de o nivel de competencia motora.	A1	B3	C21	D11
	A2	B5		D12
	A3	B9		D19
	A4			

Contidos

Tema

BLOQUE INTRODUCTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	1.- Que é a psicomotricidade?
	2.- Orixe da Educación Psicomotriz e autores.
	3.- A motricidad no currículo de Educación Infantil.
	4.- Sistemas Sensoriais e Motores.
	4.1.- Desenvolvemento do Sistema Nervioso. Conceptos Básicos.
	4.2.- O Sistema somato-sensorial ou os sentidos corporais.
	4.2.1.- A pel e o tacto.
	4.3.- O sistema motor.
	4.3.1.- Características xerais do sistema motor.
	4.3.2.- Organización da corteza motora.
	4.3.3.- Locomoción e equilibrio.
	4.3.4.- Déficits motores: Apraxias.

BLOQUE I. Factores constitutivos de a competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos, control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tonico-postural, lateralidad, respiración, relajación, sensopercepción, habilidades corporais e manipulativas.

- 1.- O Esquema Corporal.
 - 1.1.- ¿Que é o esquema corporal?
 - 1.2.- A percepción de o corpo.
 - 1.3.- O debuxo de o esquema corporal.
 - 1.4.- Trastornos de o esquema corporal.
- 2.- Psicomotricidad Grossa
 - 2.1.- ¿Que é a psicomotricidad grossa?
 - 2.2.- Partes de a psicomotricidad grossa.
 - 2.2.1.- Lateralidad.
 - 2.2.2.- Ton muscular.
 - 2.2.3.- Independencia Motriz.
 - 2.2.4.- Coordinación.
 - 2.2.5.- Control Respiratorio.
 - 2.2.6.- Equilibrio.
 - 2.2.7.- Estructuración Espacial.
 - 2.2.8.- Estructuración Temporal.
 - 2.2.9.- Ritmo Corporal.
 - 2.3.- Trastornos de a Psicomotricidad Grossa.
- 3.- Psicomotricidad Fina.
 - 3.1.- ¿Que é a Psicomotricidad Fina?
 - 3.2.- Partes de a Psicomotricidad Fina.
 - 3.2.1.- Motricidad Gestual.
 - 3.2.2.- Coordinación Manual.
 - 3.2.3.- Coordinación Viso-manual.
 - 3.2.4.- Grafomotricidad.
 - 3.2.5.- Coordinación Grafo-perceptiva.
 - 3.3.- Trastornos de a Psicomotricidad Fina.

4. Escalas Básicas de o Desenvolvemento Motriz.

BLOQUE II: Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

- 1.- Aplicacións Prácticas en o Aula.
- 2.- Test Psicomotor.
3. As Clases de Psicomotricidad.

TEMARIO PRÁCTICO.

BLOQUE I
Actividades para o desenvolvemento da psicomotricidade infantil.

BLOQUE II
Xogos Motores Tradicionais.
Cancións Motrices.
Contos Motores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	21	35
Estudo previo	4	12	16
Prácticas de laboratorio	22	23	45
Traballos de aula	4	10	14
Presentación	4	10	14
Probas de resposta curta	2	0	2
Cartafol/dossier	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía sera participativa.
Estudo previo	Actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de face á iniciación a un bloque tematico. Se hara basicamente a traves da lectura de articulos ou outros recursos bibliograficos
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, coa finalidade de adquisición de habilidades basicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballos de aula	Traballos na aula en relación a casos practicos vinculados aos contidos dos temas

Presentación	Os alumnos exporán unha sesión participativa que desenvolva as principais cualidades e/ou habilidades motrices
--------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.
Estudo previo	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Dirixir, de maneira grupal, unha sesión psicomotriz. Asistencia, actitude tanto nas sesións practicas como teoricas.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B11	C1 C2 C4 C15 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Probas de resposta curta	A proba de avaliación consistira nun exame escrito, que recoga cuestións teoricas e relacionadas cos bloques de contidos que conforman a materia.	50	B1 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C24 C44 C53	D1 D7
Cartafol/dossier	Os criterios para a avaliación do *portafolios da materia *seran: Descrición xogo. Identificación correcta das competencias traballadas en cada bloque *tematico. Achegas persoais.	30	B2 B3 B11	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C23 C24 C25 C26 C36 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D17 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario aprobar ambas as partes.*Sera imprescindible entregar a ficha de clase debidamente cumprimentada.Os&*nbsp; alumnos&*nbsp; que superen 6 faltas&*nbsp; deberán realizar un *portafolio e proba final diferente aos que asistan a clase. O *portafolio deberá entregarse o mesmo *día que o resto dos alumnos (*día marcado na

*guía de traballo). O exame constase de preguntas curtas e desenvolvemento dunha sesión *psicomotriz. A nota dos traballos prácticos contabilízase para a nota final só durante o presente curso. En 2ª convocatoria é necesario realizar exame teórico e o traballo práctico e aprobar ambas as partes. Data de exame segundo calendario oficial publicado na web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Ried, B, et Hoppner, G, **Juegos y ejercicios para estimular la psicomotricidad**, Oniro, 2012

Martin Dominguez, D, **Psicomotricidad e intervención educativa**, Piramide, 2018

Bernaldo de Quiros Aragón, M, **Psicomotricidad: guía de evaluación e intervención**, Piramide, 2017

Fonseca, V.d, **Estudio y genesis de la psicomotricidad**, 2a.ed, INDE, 2000

Lorca Llinares, M et Sanchez Rodriguez, J, **Psicomotricidad y necesidades educativas especiales**, Aljibe, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/V51G110V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	V51G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Blanco Navarro, Marta			
Profesorado	Blanco Navarro, Marta			
Correo-e	marta.blanconavarro@uvigo.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia forma parte de o módulo 5: "Organización de o espazo escolar, materiais e habilidades docentes", de carácter básico, con 6 créditos ECTS. Pretende proporcionar a os alumnos e a as alumnas os coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar os distintos aspectos e ámbitos de a Organización Escolar. Así mesmo, preténdese unha aproximación a a realidade educativa que vaia preparando a o futuro mestre/a para desenvolver o seu traballo en os centros escolares, entre outros ámbitos de posibilidades laborais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo

C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Planificación de as secuencias de aprendizaxe e organización de as situacións de traballo en o aula, en o espazo de xogo	A1 A4	B1 B4	C8 C20 C21 C30 C59	D1 D2 D6 D7 D8 D11 D21
Comprender que a dinámica diaria de a Educación Infantil é cambiante en función de cada neno/a, A2 grupo e situación, e saber ser flexibles en o exercicio diario de a función docente.			C8 C20 C32 C59	D1 D2 D6 D7 D8 D16 D18 D21
Valorar a importancia de a estabilidade e regularidad de o contexto escolar, os horarios e os estados de ánimo de o profesorado como factores que contribúen a o progreso armónico e integral de os nenos e as nenas.		B11 B12	C20 C29	D2 D7 D8 D9 D12 D13 D15 D16 D17 D18

Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar con os diferentes sectores de a comunidade educativa e de a contorna, con a finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo en o aula e en o espazo de o xogo, identificando as peculiaridades de o período de 0-3 anos e 3-6 anos.	A2 A4 A5	B1 B9 B12	C12 C21 C30 C64 C66	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme a as propias convicções, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.		B12		D1 D2 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D16 D17 D18 D20 D21
Tomar conciencia de a complexidade de os procesos educativos en xeral e de os procesos de ensino-aprendizaxe, en as etapas obrigatorias de o sistema educativo.	A1 A4	B1 B9 B11 B12	C27	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D13 D17 D18 D21
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar espazos, materiais e tempos, en función de os diferentes modelos didácticos e de as características e peculiaridades de o neno/a.	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B9 B11	C8 C10 C59 C64	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D21

Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicalas en o aula.	A1	B1	C21	D1
	A4	B11	C26	D2
		B12	C27	D3
			C29	D4
			C30	D7
			C64	D8
			C66	D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
Participar en a definición de o proxecto educativo e en a actividade xeral de o centro, atendendo a os criterios de control de calidade.	A1	B1	C21	D1
	A4	B9	C26	D2
			C29	D3
			C30	D7
			C64	D8
			C66	D9
				D13
				D17
				D18
				D21

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN	Nocións introductorias
FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	A Organización Escolar O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administrativas O centro e a comunidade educativa
SUBSISTEMA AMBIENTAL/*CONTEXTUAL	Os Poderes Públicos e a educación como servizo de interese público Estrutura do Sistema Educativo Español Avaliación de centros
SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	Plan/é institucionais O centro como unidade organizativa: funcións de goberno e de coordinación
SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	Organización dos axentes educativos, recursos, espazos, horarios e actividades
SUBSISTEMA RELACIONAL	Participación nos centros educativos O clima organizativo Potenciar unha cultura de centro que fomente a corresponsabilidade A convivencia como reto nas organizacións educativas
SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	Liderado educativo
SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESENVOLVO ORGANIZATIVO	A avaliación como elemento de mellora e de aumento de calidade Tipos de avaliación Criterios de avaliación en Educación Infantil e en Educación Primaria
ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	Análise e experiencias
A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM	Achegas da Organización Escolar ao Practicum

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	6	8
Lección maxistral	15	41	56
Estudo previo	7	18	25
Obradoiro	9	10	19
Aprendizaxe baseado en problemas	13	10	23
Seminario	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4
Proxecto	1	5	6
Traballo	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e explicación da guía docente
Lección maxistral	Os aspectos teóricos da materia Organización do Centro Escolar levarán a cabo a través deste tipo de metodoloxía
Estudo previo	Realización de forma individual/grupal de preparación de temas para expor. Serán asignados durante o cuadrimestre, unha vez avanzadas as clases. Computa para a avaliación continua
Obradoiro	Realización de diversas actividades con metodoloxía individual e/ou grupal durante as clases prácticas
Aprendizaxe baseado en problemas	(*)A través de este método se intentará desenvolver en el alumno las competencias requeridas por los empleadores para el siglo XXI de los graduados. Se
Seminario	A través de seminarios, charlas ou conferencias de tipo específico durante o curso, abordaranse temas específicos. Supoñen un complemento das clases teóricas e poden xurdir ao longo do cuadrimestre

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	Titoría e seguimento dos traballos de aula, con obxecto de orientar e facilitar o proceso de atender e resolver dúbidas de cada un/a de os estudantes. Horario de Titoría académica: concretarase a principio de curso
Aprendizaxe baseado en problemas	

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	Proba para a avaliación das competencias adquiridas. Realización e nota individual. Data: consultar o calendario correspondente na páxina web da Escola de Maxisterio_calendario	40	A1	B1	C26	D1
			A3	B3	C27	D2
			A4	B9	C66	D3
				B12		D6
						D8
						D13
						D14
						D15
Proxecto	Realización, entrega do documento final e exposición oral do PBL. Nas datas fixadas durante o curso.	40	A2	B1	C8	D1
			A3	B3	C10	D2
			A5	B4	C12	D3
	Realización e nota grupal			B9	C21	D6
				B11	C26	D7
				B12	C29	D8
					C30	D9
					C32	D11
					C59	D12
					C64	D13
					C66	D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D20
						D21

Traballo	Preparación e exposición oral dalgún tema ou aspecto do temario a tratar. Distribuiranse temas e datas ao longo do cuadrimestre	20	A1	B1	C20	D1
			A2	B2	C21	D2
			A3	B4	C26	D3
			A4	B9	C27	D4
				B12	C30	D6
					C32	D8
					C59	D9
					C66	D10
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dous compoñentes: 1. O traballo realizado polo/o alumno/a durante o curso (Avaliación Continua); 2- A proba escrita. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota de Evaluación Continua manterase ata a segunda convocatoria.

Os alumnos que non alcancen o 80% da asistencia a clase, deberán axustarse a un exame específico, dado a esixencia grupal do Proxecto.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Antúñez, S. y Gairín, J., **La organización escolar**, Graó, 2006

Blanco, M., **La organización escolar**, CEU Ediciones, 2013

Decreto 374/1996, do 17 de outubro, **Regulamento Orgánico das escolas de educación infantil e dos Colexios de educación Primaria da comunidade autónoma de Galicia**,

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, **Currículo da Educación Infantil na comunidade autónoma de Galicia**,

Ley Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, **Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa**, BOE, 2013

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de maio, **Ley Orgánica de Educación**, BOE, 2006

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., **Motivación y aprendizaje en el aula**, Aula XXI, 2000

Campo, A., **Herramientas para los directivos escolares. II**, Wolters Kluwer, 2012

Constitución Española, 1978

Decreto 105/2014, do 4 de setembro, **Currículo de Educación Primaria da comunidade autónoma de Galicia**,

Del Pozo, M., **Liderazgo. En Aprender hoy y liderar mañana**, Tekman Books, 2016

Delors, J., **La educación encierra un tesoro**, UNESCO, 1996

Gómez, M.E., **Curriculo de educación infantil y primaria**, San Dámaso, 2015

INEE, **Boletín de Educación del Instituto Nacional de Evaluación**, MEC,

Melgarejo, X., **Gracias, Finlandia: qué podemos aprender del sistema educativo de más éxito**, Plataforma, 2015

Montero, A., **Selección y evaluación de directores de centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Torrego, J.C., **El plan de convivencia: fundamentos y recursos para su elaboración y desarrollo**, Alianza, 2010

Saint, D. y Funes, S., **Gestión eficaz de la convivencia en los centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Vaello, O., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Zabalza, A., **El practicum en la formación universitaria: estado de la cuestión**, Revista de educación, 2011, 354

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

Axudará ao proceso de asimilación, ademais da asistencia a clase teórica e práctica, a consulta habitual de Portais educativos como o do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, o Portal Educativo da Xunta de Galicia e algúns dos propios centros educativos. Así mesmo, será un momento oportuno para seguir con interese as noticias mediáticas referidas ao mundo da Educación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	V51G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Varela Iglesias, Miriam			
Profesorado	Varela Iglesias, Miriam			
Correo-e	miriamvarelaiglesias@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia dá Educación ten como finalidade introducir ao futuro graduado non universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro graduado coñeza e valore nunha perspectiva crítica ou concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva. Tamén analízanse os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria, e ao proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.

C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como o saber facer historia da educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B5	C12	D3
	A4	B9	C13	D5
		B12	C14	D6
			C19	D9
			C21	D13
			C22	D14
			C27	D15
			C28	D17
			C29	D21
			C32	
			C41	
			C66	
2. Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B5	C13	D2
	A3	B9	C14	D3
		B11	C27	D6
		B12	C28	D7
			C41	D9
				D11
				D13
				D14
				D15
				D21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da avaliación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.

A1 B1 C1 D1
A3 B5 C6 D3
B11 C13 D6
B12 C14 D8
C27 D9
D13
D14
D17
D21

4. Valorar a acción educativa do mestre de educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar *pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.

A1 B1 C1 D1
A2 B5 C13 D2
A3 B7 C14 D3
B9 C19 D5
B12 C20 D6
C28 D7
C29 D13
C61 D14
D15
D21

Contidos

Tema	
CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	1. A educación e o fenómeno educativo. 2. Perspectivas pedagóxicas da acción educativa. 3. Ámbitos da educación.
O COÑECEMENTO CIENTÍFICO NA EDUCACIÓN	1. Introducción á investigación educativa. 2. A corrente dos Annales.
AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema escolar. A escola de onte.
TEORIAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS E HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL.	1. Escola Tradicional □ Escola Nova. Escola Tradicional. Contexto social e cultural do Movemento da Escola Nova. A Escola Nova como núcleo configurador da Pedagogía Contemporánea: Primeiras experiencias do Movemento. Os principais teóricos da Escola Nova: Dewey, Kerschensteiner, Decroly, Claparède, Montessori, Ferrière. Novas realización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	20.5	35.5
Prácticas autónomas a través de TIC	10	25	35
Traballos de aula	14	28	42
Lección maxistral	15	22.5	37.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	O profesor ofertará ao alumnado unha recompilación de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre entre os textos ofertados. Consistirá nunha análise crítica-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda coa oportuna orientación do profesor, profundarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dunha maneira moi xenérica na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudo recorrendo aos soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos contidos.
Traballos de aula	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente achegada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase polo profesor, achegando a documentación necesaria para o coñecemento dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	Nas horas de *tutorías o alumno poderá preguntar persoalmente ao profesor e resolver as súas dúbidas, particularmente.
Resolución de problemas	Nas horas de *tutoría da materia o alumno poderá preguntar as súas dúbidas sobre os traballos propostos polo profesor.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	O profesor proporá traballos sobre contidos específicos que acheguen actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Así, mediante o traballo persoal e reflexivo, profundarase nos campos do labor educativo que mais valor teñen no seu quefacer profesional futuro.	20	A2	B5	C1	D1
			A3	B11	C13	D2
			A4	B12	C14	D3
					C19	D6
					C27	D7
						D8
						D9
						D14
						D17
Traballos de aula	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das achegas, o seu formato axustado aos estándares científicos. Así mesmo as exposicións monográficas serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de achegar calidade á materia.	20				
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	40				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito en clase. Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (dossier) como a cualificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes en segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria. É imprescindible a asistencia a clase que puntuará un 20% da nota final. Se non se cumpre a asistencia someterase ao alumno a unha proba específica, que consistirá nunha pregunta máis no exame. As datas de exame serán as publicadas oficialmente na web da facultade. Os horarios de *tutoría para o alumno serán os mércores ás 11:30h.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NEGRÍN FAJARDO, O, **Teoría e institucións contemporaneas de educación.**, 2005

Bibliografía Complementaria

AYUSTE, A. y OTROS, **Planteamientos de pedagogía crítica**, Graó, 1994

COLOM, A.J. (Coord.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 1997

COSTA RICO, A., **Historia da Educación e da Cultura en Galicia**, Edicións Xerais, 2004

ESCOLANO BENITO, A, **La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas.**, Biblioteca Nueva, 2002

FEBVRE, L., **Combates por la historia**, Ariel, 1970

GABRIEL, N. DE, **Leer, escribir y contar. Escolarización popular y sociedad en Galicia (1875-1900)**, Ed.do Castro, 1990

GABRIEL, N. DE., **Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)**, Revista de Educación, 1997

PORTO UCHA, A.S., **La Institución Libre de Enseñanza en Galicia.**, Ed.do Castro, 1985

THUILLIER, G. y TULARD, J., **Cómo preparar un trabajo de historia. Métodos y técnicas.**, Oikos-Tau, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M, **Educación e ideoloxía en la España contemporánea (1767-1975)**, Labor, 1980

PUELLES BENÍTEZ, M., **Historia de la educación en España. Siglo XIX.**, Uned, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M., **Política y Educación en la España contemporánea**, Uned, 2007

TUÑÓN DE LARA, M., **¿Por qué la historia?**, Salvat, 1981

IANA, A., OSSENBACH, G., y SANZ, F., (Cord.), **Historia de la Educación (Edad Contemporánea)**, UNED, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/V51G110V01204

Outros comentarios

A realización do traballo de investigación en grupo, suporá que cada un dos alumnos do grupo coñeza profundamente o traballo, xa que calquera deberá poder dar conta do traballo en cada momento. Será imprescindible a asistencia a clase para superar a materia. A avaliación é continua, o que supón que os alumnos que asistisen a clase menos do 80% terán que presentarse a un exame específico debido ás súas circunstancias especiais. A non asistencia non poderá superar o 20% das horas lectivas desta materia. Nesta porcentaxe inclúense as faltas xustificadas e sen xustificar. Este apartado suporá o 20% da nota final.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología de la educación: Procesos de aprendizaje infantil**

Materia	Psicología: Psicología de la educación: Procesos de aprendizaje infantil			
Código	V51G110V01205			
Titulación	Grado en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Departamento de la E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descripción xeral	Esta materia proporciona al alumno un conocimiento detallado de los procesos de enseñanza- aprendizaje. Se considera fundamental que el alumnado sea capaz de entrenarse para que en el futuro pueda llevar a cabo un papel de guía, orientador en todos los ámbitos que conciernen al ámbito educativo, así como desarrollar un espíritu crítico y reflexivo.			

Competencias

Código	
A2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
A3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
B1	Conocer los objetivos, contenidos curriculares y criterios de evaluación de la Educación Infantil.
B5	Reflexionar en grupo sobre la aceptación de normas y el respeto a los demás. Promover la autonomía y la singularidad de cada estudiante como factores de educación de las emociones, los sentimientos y los valores en la primera infancia.
B7	Conocer las implicaciones educativas de las tecnologías de la información y la comunicación y, en particular, de la televisión en la primera infancia.
C1	Comprender los procesos educativos y de aprendizaje en el periodo 0-6, en el contexto familiar, social y escolar.
C11	Conocer y saber ejercer las funciones de tutor y orientador en relación con la educación familiar.
C12	Promover y colaborar en acciones dentro y fuera de la escuela, organizadas por familias, ayuntamientos y otras instituciones con incidencia en la formación ciudadana.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible.
C23	Comprender que la observación sistemática es un instrumento básico para poder reflexionar sobre la práctica y la realidad, así como contribuir a la innovación y a la mejora en educación infantil.
C29	Valorar la importancia del trabajo en equipo.
D1	Capacidad de análisis y síntesis
D2	Capacidad de organización y planificación
D3	Comunicación oral y escrita
D4	Conocimiento de lengua extranjera
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisiones
D9	Trabajo en equipo
D12	Reconocimiento de la diversidad y multiculturalidad

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula de primaria y utilizarlos para gestionar el clima del aula y la instrucción.

A2 B5 C11 D1
A3 B7 C12 D3
C29 D4
D7
D8

Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula de primaria y utilizarlos para gestionar el clima del aula y la instrucción.

B1 C1 D2
C13 D8
C23 D9
D12

Contenidos

Tema

1. PARADIGMAS Y CONCEPCIONES TEÓRICAS DE LOS PROCESOS DE ENSEÑANZA Y APRENDIZAJE.	1.1. Conductismo. 1.2. Cognitivismo. 1.3. Perspectiva Constructivista.
2. CONTEXTOS Y FACTORES CONDICIONANTES DEL APRENDIZAJE EN LA EDAD INFANTIL.	2.1. El estudio del cerebro y su aplicación al campo de la educación. 2.2. La interacción familia-escuela. 2.3. Programas de formación de padres. 2.4. Factores que favorecen el aprendizaje en la escuela.
3. PROCESOS DE APRENDIZAJE EN LA EDAD INFANTIL.	3.1. Importancia de la percepción y la atención como elementos esenciales para el aprendizaje. 3.2. Diversas memorias y su importancia en el aprendizaje. 3.3. La inteligencia humana: su naturaleza.
4. PROCESOS AFECTIVOS Y MOTIVACIÓN ACADÉMICA EN LA EDAD INFANTIL.	4.1. La educación emocional. 4.2. Diversas formas de motivar en el proceso de enseñanza-aprendizaje. 4.3. El papel del autoconcepto y la autoestima.
5. INTERACCIÓN PROFESOR-ALUMNO E INTERACCIÓN ENTRE IGUALES EN LA EDUCACIÓN INFANTIL.	5.1. La gestión del aula: Habilidades docentes básicas facilitadoras de la comunicación en el aula. 5.2. Interacción entre iguales. 5.3. El aprendizaje cooperativo.
6. CONTEXTO FAMILIAR, TICs Y APRENDIZAJE EN LA ETAPA INFANTIL.	6.1. El uso de las TICs y el aprendizaje escolar.
7. MÉTODOS Y PROCEDIMIENTOS DE INVESTIGACIÓN EN PSICOLOGÍA DE LA EDUCACIÓN.	7.1. Por qué es importante la investigación. 7.2. El enfoque de la investigación científica. 7.3. Métodos de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección magistral	18	40	58
Debate	4	10	14
Trabajos de aula	11	22	33
Presentación	7	15	22
Examen de preguntas objetivas	1	0	1
Pruebas de respuesta corta	4	1	5
Trabajo	6	6	12
Otras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades orientadas a tomar contacto con la materia de Psicología de la Educación, y poder diferenciarla con la cursada en el primer cuatrimestre.
Lección magistral	La profesora presentará los contenidos de la materia de forma oral, en ocasiones apoyado por medios audiovisuales. Se intentará que el alumno/a participe de manera activa en las explicaciones, a través de preguntas y/o comentarios, cuando la profesora lo solicite.
Debate	Se propondrá la realización de debates, relacionados con el tema propuesto por la docente. Los debates se deberán preparar con antelación, con lo cual es imprescindible la consulta la profesora.
Trabajos de aula	Resolución de actividades, trabajos individuales y/o en grupo en el aula. El alumno/a deberá realizar la lectura de artículos, previamente indicados por la profesora.
Presentación	Presentación por escrito del trabajo realizado, así como su exposición en el aula. Dicha presentación es obligatoria, y se realizará en grupo.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Lección magistral	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as mediante tutorías semanales (bien a nivel grupal y/o individual).
Presentación	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as acerca del tema que deben trabajar para realizar la exposición.
Actividades introductorias	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as acerca de la asignatura de Psicología de la Educación.
Debate	La atención personalizada se realizará a través del asesoramiento a los alumnos/as para la preparación de los apartados que deben preparar para la realización del debate.
Trabajos de aula	La atención personalizada se realizará a través de la supervisión a los alumnos, en los temas que se trabajarán en el grupo-aula.
Probas	Descripción
Examen de preguntas objetivas	La atención personalizada se realizará a través de la valoración de pruebas realizadas en el aula.
Pruebas de respuesta corta	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as mediante tutorías semanales (bien a nivel grupal y/o individual), y de forma presencial en el aula.
Trabajo	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as acerca del tema que debe trabajar en grupo. Las tutorías serán obligatorias, y consistirán en guiar a los alumnos/as para que puedan realizar de manera óptima su trabajo teórico, que deberá ir acompañado siempre de una presentación en el aula. Para ello, se concretará día y hora.
Otras	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos/as mediante tutorías (bien a nivel grupal y/o individual). Horario: Consultar página web.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Examen de preguntas objetivas	Para superar la materia, el alumno/a deberá aprobar el examen tipo test con una calificación de 5, en una escala 0-10. Sólo en ese caso se sumarán las calificaciones obtenidas en el resto de las actividades.	50	B5 C12 C13
Pruebas de respuesta corta	El alumno/a deberá entregar al docente, cuando este lo solicite, reflexiones o valoraciones de algún artículo de revista, actividades realizadas en el aula o la evaluación de la lectura de libro o capítulos de libros, propuestos por el profesor/a. Es un requisito no imprescindible, aunque si el alumno no realiza la prueba en los días previstos, le podrá repercutir en su calificación final.	10	A2 D2 D9
Trabajo	Cada grupo deberá presentar un documento de la exposición realizada en el aula. El alumnado debe pertenecer a un grupo de trabajo. Todos sus componentes recibirán la misma calificación. La presentación puede ser valorada neutra, positiva o negativamente, para el cómputo final de la asignatura.	30	D2 D9
Otras	Se valorará la participación (de manera continuada), así como el buen comportamiento en el aula. El no respetar las normas del aula, tales como el silencio o el respeto hacia los compañeros/as o hacia la profesora, repercutirá en la calificación del alumno/a, así como en la imposibilidad de asistir a las clases.	10	D2 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Asistencia y participación continua:

Para los estudiantes que sigan la evaluación continua, los trabajos serán obligatorios, y se puntuará la asistencia a clase del alumno/a, que también será obligatoria, tanto en las clases teóricas como en los grupos pequeños (clases prácticas). Se exige la asistencia regular de al menos el 80% de las sesiones). Los trabajos se entregarán en las sesiones de grupo pequeño, según el calendario que se establezca. En caso de que algún estudiante no pueda seguir la evaluación continua y el trabajo en grupo tutorizado por la docente, realizará una prueba específica en la que se evaluarán las competencias básicas de la materia, que incluirá contenidos teóricos y prácticos. El alumno/a deberá entregar también todas las actividades realizadas en el aula, así como todos los trabajos propuestos por el profesor/a, al formar parte de la calificación, siempre que se apruebe el examen final. Para que el alumnado sea evaluado a través de una prueba específica, debe tener seis faltas de asistencia en todo el cuatrimestre, que se corresponden con un total de doce horas. Tutorías y exámenes:

Consultar página web. El profesor/a tiene una dedicación de dos horas semanales a tareas de tutorización del alumnado que necesite clarificar dudas, preparar exámenes o prácticas, y/o cualquier otra actividad que requiera un trato presencial. El profesor/a está a disposición de los alumnos/as para recibir tutorías colectivas con el fin de reforzar contenidos o actividades complementarias relacionadas con la materia.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bisquerra, R., **Inteligencia emocional en educación**, Síntesis, 2015

Castejón, J. L., **Psicología de la Educación**, Club Universitario, 2010

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

González Sampascual, M., **Psicología de la educación. Tomos I y II**, UNED, 2007

Labrador, F. J., **Técnicas de modificación de conducta**, Pirámide, 2008

Myers, D. G., **Psicología**, Panamericana, 2006

Piñuel, I., y Cortijo, O., **Cómo prevenir el acoso escolar**, CEU Ediciones, 2016

Santrock, J., **Psicología de la Educación**, Mc. Graw Hill, 2006

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A., **Psicología de la educación y el desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Bibliografía Complementaria

Bisquerra, R., **Universo de emociones**, Palau Gea, 2015

Bona, C., **La nueva educación**, Plaza & Janés, 2015

Comellas, M. J., **Un enfoque educativo para prevenir la violencia en la escuela**, Octaedro, 2015

Gámez-Guadix, M., **Escuela de padres 3.0**, Pirámide, 2017

La Prova, A., **La práctica del aprendizaje cooperativo**, Narcea, 2017

López, C., y Valls, C., **Coaching educativo**, Ed. SM, 2013

Manzanero, Puebla, A. L., y Álvarez M. A., **La memoria humana: aportaciones desde la neurociencia cognitiva**, Pirámide, 2015

Marí Mollá, R., **facilitar las relaciones grupales y resolver los conflictos**, CCS, 2017

Miltenberger, R. G., **Modificación de conducta. Principios y fundamentos**, Pirámide, 2013

Mora, F., **Neuroeducación**, Alianza, 2017

Navarro, J. I., y Martín, B., C., **Psicología de la Educación para Docentes**, Pirámide, 2010

Núñez C., y Varcacel, R., **El arte de emocionarte**, Nube de Tinta, 2016

Prados, M. M., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2016

Raspall, L., **Neurociencias para educadores**, Homo Sapiens, 2017

Robinson, K., **Escuelas creativas**, Grijalbo, 2015

Vaello Orts, J., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Educación: Diseño y desarrollo del currículo de la educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización del centro escolar/V51G110V01203

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Educación: Tutoría y orientación con la familia/V51G110V01303

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología del desarrollo de 0-6 años/V51G110V01104